

Majewski, Erazm

Jeszcze jedno naczynie neolityczne z ornamentem sznurkowym falistym, znalezione w Dzieszławicach w pow. Stopnickim

Światowit 9, 95-96

1911

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**JESZCZE JEDNO NACZYNIĘ NEOLITYCZNE
Z ORNAMENTEM SZNURKOWYM FALISTYM,**
znalezione w Działawicach w pow. Stopnickim.

(tablica XI).

(Ecuelle neolitique avec ornement cordelé ondulé, provenant de Działawice, du distr. Stopnica, Roy. de Pologne).

W roku 1904 zaznaczyłem po raz pierwszy istnienie osobnego typu kulturalnego w neolicie polskim, nieznanego dotychczas w nauce, mianowicie ceramiki z ozdobą sznurową falistą („Światowit“, t. V, str. 3—8), w parę zaś lat potem w czasopiśmie „Zeitschrift für Ethnologie“ z r. 1906 („Neu entdeckte polnische schnur-keramische Gruppe mit Schnurwellenverzierung“) doniosłem, że posiadam paręset skorup tego rodzaju, pochodzących z 20 miejscowości pow. Stopnickiego, zebranych na miejscu zrujnowanych doszczętnie cmentarzysk. Do owego czasu nie natrafiłem na całe naczynia. Udało mi się tylko odtworzyć kształty 5—6 naczyń, w tem 2 miseczki i trzy puhary.

Nieco później przybył mi garnuszek, zrekonstruowany, na mocy kilkunastu skorupek, które dały się dobrać, pomimo wielkich braków. Przed paru laty dopiero przybyła mi miseczka, znaleziona w Działawicach, w warunkach, pozwalających domyślać się, że należała do zrujnowanego grobu ze szkieletem skurczonym. Grób był już zupełnie rozrzucony, tylko miseczka znajdowała się w części gruntu nierozwianej, w piasku tuż pod jego powierzchnią, wraz z rozbitą piękną amforą o 4-ch małych uszkach, suto ornamentowaną, którą udało mi się skleić (№ 18834). Dokoła rozrzucone były dość liczne skorupy, pochodzące z dwóch lub trzech naczyń większych, przeważnie pozbawionych ornamentacyi i niedających się odtworzyć, oraz kilku skorupek z małego garnuszka z jednym pionowem uszkiem, ozdobio-

nego zwykłym ornamentem sznurowym. Wśród skorup i rozsypujących się resztek kości ludzkich znaleziono dwa zęby zwierzęce (№ 18835) z prześwidrowaną dziurką do zawieszenia, pochodzące z naszyjnika, typowego dla grobów neolitycznych. Na tej samej górcie, w pobliżu były już znajdowane dawniej oddzielne skorupki, należące do innych naczyń z ozdobą sznurową falistą, widocznie pochodzące z dawno już zrujnowanych grobów.

Miska nasza, zapisana pod № 18832, ma na kolmierzu, licząc od krawędzi:

2 linie poziome proste, biegnące dookoła obwodu, niżej

8 linii sznurowych falistych, zebranych po dwie, w cztery sznury, biegnące równolegle ze sobą dookoła obwodu.

Zamyka ornament:

2 linie poziome proste sznurowe, poniżej których ciągnie się nieprzerwany szereg pionowych kresk wytlaczanych stempelkiem, tworzący frenzlę.

Dno naczynia, wystające na zewnątrz, po za jego ścianki, ma krawędź o plastycznej linii falistej, to znaczy zaopatrzone na obwodzie w okrągłe ząbki (patrz fotografię na tabl. XI).

Srednica naczynia u krawędzi 170 mm

„ dna 60—62 „

Wysokość naczynia 85 „

Kolor gliny żółto-czerwony, materiał skruszały, dobrze wypalony, przemieszany z okruchami skał krystalicznych.

Misczka była rozbita, a co prawdopodobniejsze już w grobie podlegała rozgnieceniu, ale dała się niemal bez żadnego braku skleić i utrwalić.

Erazm Majewski.

1 i 2) Misa neolityczna z **Dziesławic**, (orn. falisty sznurkowy).
3) Misczka srebrna z **Dereczyna**.